

28. 04. 2009

ad 7/41/2008
LAVO

27.4.2009

1 (12)

Oikeudenkäyntiasiamiehiä ja -avustajia koskevan sääntelyn tarkistamis-
työryhmälle

OIKEUDENKÄYNTIASIAMIEHIÄ JA -AVUSTAJIA KOSKEVAN SÄÄNTELYN TARKISTAMINEN

Viitaten Oikeusministeriön lainvalmisteluosaston 9.3.2009 lähettämään kirjelmään n:o OM 7/41/2008 Suomen Oikeusapulakimiehet ry esittää kiitoksensa kutsusta lähettää edustajansa 8.5.2009 pidettävään kuulemistilaisuuteen sekä lausunto-pyyntöä.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavaa siten, että lausunnossa on keskitytty edellä mainitussa kirjelmässä selostettuihin työryhmän alustaviin päälinjauksiin:

1. Muiden yleisissä tuomioistuimissa toimivien oikeudenkäyntiavustajien ja oikeudenkäyntiasiamiesten saattaminen valvonnan piiriin

Suomen Oikeusapulakimiehet ry katsoo, että yleisissä tuomioistuimissa toimivien oikeudenkäyntiavustajien (käsitteen sisältäessä oikeudenkäyntiavustajat ja oikeudenkäyntiasiamiehet) saattaminen uuden valvontajärjestelmän piiriin ei ole välttämätöntä. Yleisissä tuomioistuimissa toimivat oikeudenkäyntiavustajat ovat jo nykyisinkin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 10a §:n nojalla tuomioistuinvalvonnan alaisena.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry on aina korostanut, että oikeudenkäyntiavustajien valvontatarvetta ei ole liioiteltava. Tuomioistuinasianajotoiminnassa tapahtuu asianajovirheitä tai moitittavaa menettelyä erittäin harvoin eikä tässä kohdin ole eroja lakiasiaintoimistojen ja asianajotoimistojen välillä. Kum-

massakin toimistomuodossa toimivat lakimiehet hoitavat asianajotoimeksiantonsa tuomioistuimissa asianmukaisesti ja huolellisesti.

Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun säännökset oikeudenkäyntiavustajien kelpoisuudesta uusittiin v. 2002, jolloin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n mukaisesti eräitä poikkeuksia lukuunottamatta oikeudenkäyntiavustajalta edellytetään oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittamista. Tämä säännös turvaa oikeudenkäyntiavustajan riittävän koulutuksellisen ja ammattitaidollisen pätevyyden tehtävänsä.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry:n käsityksen mukaan tuomioistuinvalvonta on paras valvontakeino oikeudenkäyntiavustajien kohdalla, koska tuomioistuin voi puuttua asianajotehtävissä havaittuihin epäkohtiin jo ennen kuin kysymyksessä oleva asia on ratkaistu. Tämä on merkittävää, koska tuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa on usein kysymys sellaisista asioista, joille ei voida määritellä suoraa taloudellista intressiä. Tuomioistuinvalvontaa voitaisiin tarvittaessa kehittää esimerkiksi säätämällä tuomioistuimelle oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 10a §:n mukaisten seuraamusten lisäksi lievempiä puuttumiskeinoja oikeudenkäyntiavustajan menettelyyn kuten huomautuksen ja varoituksen.

Tuomioistuinvalvonnassa on edellä mainittujen seuraamusten lisäksi olemassa oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:n mukainen mahdollisuus oikeudenkäyntiavustajan tuomitsemiseen enintään 1.000 € suuruiseen järjestyssakkoon, jos oikeudenkäyntiavustaja syyllistyy kyseisen lainkohdan mukaiseen menettelyyn.

Oikeudenkäyntiavustajaan kohdistuva seuraamussäännös on myös oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 6 §, jonka mukaan oikeudenkäyntiavustaja voidaan velvoittaa korvaamaan toisen asianosaisen oikeudenkäyntikuluja, jos hän on tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut asianosaiselle tällaisia kuluja.

Edellä mainituin tavoin tuomioistuimella on monipuoliset mahdollisuudet puuttua oikeudenkäyntiavustajan moitittavaan menettelyyn ja määrätä tällaiseen menettelyyn syyllistyneelle avustajalle edellä mainittuja seuraamuksia.

Tuomioistuinvalvonnalla voidaan riittävästi huolehtia oikeudenkäyntiavustajien valvonnasta yleisissä tuomioistuimissa, minkä vuoksi uutta valvontajärjestelmää oikeudenkäyntiavustajille ei ole pidettävä tarpeellisena.

Mikäli oikeudenkäyntiavustajien valvonnan tehostamiselle katsottaisiin olevan tarvetta, valvonnan tehostamisen tavoitteet saavutetaan tuomioistuINVALVONTAA kehittämällä. Uuden lupaja valvontajärjestelmän perustaminen ei ole täten välttämättömyyttä riittävän valvonnan aikaansaamiseksi oikeudenkäyntiavustajille.

2. Asianajajamonopoli

Työryhmän alustavana päälinjauksena todetaan, että *"Asianajajamonopolia, jossa vain asianajajat ja julkiset oikeusavustajat voisivat toimia oikeudenkäyntiavustajina, ei ehdoteta."*

Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy täysin edellä mainittuun työryhmän päälinjaukseen ja pitää sitä erittäin myönteisenä, jotta asianajon vapaus sekä vapaa kilpailu asianajotoiminnassa säilyy Suomessa.

3. Muiden oikeudenkäyntiavustajien lupajärjestelmä

Työryhmän alustavana päälinjauksena todetaan, että *"Muille oikeudenkäyntiavustajille luotaisiin uusi lupajärjestelmä. Luvan oikeudenkäyntiavustajana toimimiseen myöntäisi perustettava uusi riippumaton lautakunta. Kelpoisuusehdot olisivat lievemmat kuin asianajajilla."*

Jos katsotaan, että oikeudenkäyntiavustajana toimiminen on tehtävä luvanvaraiseksi, Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy täysin edellä mainittuun työryhmän päälinjaukseen.

Ehdotetussa lupajärjestelmässä on tärkeää, että luvan oikeudenkäyntiavustajana toimimiseen myöntäisi perustettava uusi riippumaton lautakunta. Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy tältä osin täysin edellä mainittuun työryhmän päälinjaukseen.

Jotta lautakunta olisi riippumaton ja jotta oikeusturvanäkökohdat turvataan, lautakunnan on täytettävä seuraavat edellytykset:

- Jotta lautakunta olisi riippumaton, lautakunta ei saa olla minkäänlaisissa sidoksissa Suomen Asianajajaliittoon eikä edellä mainitun lautakunnan jäsenenä saa olla Suomen Asianajajaliiton jäseniä.
- Lautakunnan päätöksistä on oltava muutoksenhakuoikeus tuomioistuimiin.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy työryhmän edellä mainittuun päälinjaukseen myös siinä, että oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuusehdot luvan myöntämiselle ovat lievemmat kuin asianajajilla.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry esittää, että luvan kelpoisuusehdot olisivat oikeudenkäyntiavustajalle seuraavat:

- Oikeudenkäyntiavustaja on suorittanut oikeustieteen kandidaatin tutkinnon tai nykyisen oikeustieteen maisterin tutkinnon.
- Jos oikeudenkäyntiavustaja tai yritys, jossa hän työskentelee, tarjoaa asianajopalveluja yleisölle, oikeudenkäyntiavustajalla tai yrityksellä, jossa hän työskentelee, on vastuuvakuutus asianajotoimeksiannossa aiheutetun vahingon varalle.
- Oikeudenkäyntiavustaja ei ole vajaavaltainen, liiketoimintakiellossa tai konkurssissa.

Oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuusehtoja ei ole tarpeen asettaa tiukemmaksi kuin mitä nykyisin oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:ssä säädetään. Oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai nykyinen oikeustieteen maisterin tutkinto antaa riittävät koulutukselliset ja ammattitaidolliset valmiudet lakimiehelle asianajotehtäviin. Oikeustieteen ylempi yliopistollinen perustutkinto on laaja-alainen kaikki oikeudelliset oppiaineet sisältävä tutkinto, joka sisältää tarpeelliset tiedot sekä materiaalista oikeudesta että menettelyä koskevasta oikeudesta. Opiskelija on syventävien opintojen yhteydessä perehtynyt riittävästi oikeuslähteiden käyttöön ja niiden perusteella tehtävään oikeustieteelliseen analyysiin ja argumentaatioon yksittäisissä oikeudellisissa ongelmissa, joten hän on täten saanut asianmukaisen oikeudellisen koulutuksen asianajotehtäviin.

Oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuusehtoihin ei ole aiheellista asettaa käytännön harjoittelua tai työtä koskevia vaatimuksia. Suomessa lakiasiaintoimistot ja asianajotoimistot ovat pieniä ja usein vain yhden lakimiehen käsittäviä yrityksiä. Suomessa lakiasiaintoimistoilla ja asianajotoimistoilla ei ole mahdollisuuksia tarjota käytännön harjoittelupaikkoja oikeustieteen ylioppilaille tai avustavan lakimiehen paikkoja valmis-tuneille lakimiehille. Käytännön harjoittelu tai työ ei toisi oikeudenkäyntiavustajalle lisätaitoa oikeustieteellisen ylemmän perustutkinnon lisäksi oikeudenkäyntiavustajana toimimiseen.

Oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuusehtoihin ei ole aiheellista asettaa oikeustieteen kandidaatin tai oikeustieteen maisterin tutkinnon lisäksi muita opintoja tai kokeita eikä myöskään täydennyskoulutusvelvollisuutta.

4. Luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien velvollisuus noudattaa "hyvää asianajajatapaa" ja heidän oleminen valvonnan ja kurinpitomenettelyn piirissä

Suomen Oikeusapulakimiehet ry vastustaa vaatimusta, jonka mukaan luvan saaneilla oikeudenkäyntiavustajilla olisi velvollisuus noudattaa "hyvää asianajajatapaa". Työryhmä ei ole määritellyt 9.3.2009 kirjeessä, mitä hyvällä asianajajavalla tarkoitetaan mutta voitaneen olettaa lausuman tarkoittavan Suomen Asianajajaliiton tapaohjeita. Ei voida pitää oikeudenmukaisena ja hyväksyttävänä, että Suomen Asianajajaliittoon kuulumattomat lakimiehet olisivat velvollisia noudattamaan heihin kielteisesti suhtautuvan kilpailevan toimistomuodon etujärjestön eli Suomen Asianajajaliiton antamia ohjeita.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry esittää tältä osin, että luvan saaneille oikeudenkäyntiavustajille asetetaan velvollisuus noudattaa hyvää asianajotapaa eikä siis hyvää asianajajatapaa. Velvollisuus olisi tällöin yhtenevä nykyisten säännösten kanssa. Oikeusapulain 8 §:n 4 momentin mukaan avustajan on toimessaan noudatettava hyvää asianajotapaa. Rikosoikeudenkäyntilain 2 luvun 6 §:n mukaan puolustaja ja avustaja on velvollinen huolellisesti hyvää asianajotapaa noudattaen valvomaan päämiehensä etua ja oikeutta.

Velvollisuus hyvän asianajotavan noudattamiseen ei ole sidoksissa Suomen Asianajajaliittoon tai asianajajiin vaan koskee yleisesti tuomioistuinkäytännössä muodostunutta hyvän asianajotavan muodostamaa käytäntöä. Hyvä asianajotapa ei ole yksipuolisesti Suomen Asianajajaliiton määrättävissä.

Oikeudenkäymiskaareen tulisi sisällyttää säännös siitä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa määräyksiä hyvästä asianajotavasta, jolloin asetus koskisi kaikkia yleisissä tuomioistuimissa toimivia oikeudenkäyntiavustajia olivatpa he laki-asiaintoimistossa tai asianajotoimistossa toimivia. Hyvää asianajotapaa koskevat säännökset olisi säädettävä normaalin yhteiskunnallisen lainsäädäntöjärjestyksen mukaisesti kaikkia asiamiehiä ja avustajia koskevana yhdenmukaisesti koska tällöin hyvää asianajotapaa koskevassa asetuksessa voidaan ottaa huomioon eri intressiryhmien näkökohdat eli tuomioistuinten, päämiesten ja oikeudenkäyntiavustajien

näkökohdat. Asetuksessa määrättävät säännökset olisivat yleisesti kaikkia velvoittavia säännöksiä, jolloin hyvän asianajotavan sisältö olisi yksiselitteisesti määritelty.

Edellä mainitussa ehdotuksessa vältetään sellaiset tulkinta-vaikkeudet jotka syntyvät pohdittaessa sitä, mitkä Suomen Asianajajaliiton ohjeiden kohdat soveltuisivat kyseisen etujärjestön ulkopuolisiin luvan saaneisiin oikeudenkäyntiavustajiin ja mitkä eivät. On huomattava, että Suomen Asianajajaliiton tapaohjeet ja niiden sisältö ovat yksipuolisesti Suomen Asianajajaliiton määrättävissä eivätkä tällöin tapaohjeiden valmisteluun pääse osallistumaan kyseisen etujärjestön ulkopuoliset oikeudenkäyntiavustajat tai muut intressiryhmät, joita tapaohjeet koskisivat. Jos laissa muille oikeudenkäyntiavustajille asetetaan velvollisuus hyvän asianajotavan noudattamiseen, kyseistä hyvää asianajotapaa koskevat säännökset tulee säätää demokraattisessa päätöksentekomenettelyssä siten, että kaikkien eri intressiryhmien näkökohdat tulevat huomioiduiksi.

Hyvän asianajotavan määrittely vähintään valtioneuvoston asetuksella on tarpeen jo senkin vuoksi, että työryhmä esittää oikeudenkäyntiavustajille kurinpitomenettelyllisiä seuraamuksia hyvän asianajotavan vastaisesta menettelystä. Oikeusturvanäkökohdat edellyttävät tällöin sitä, että vähintään asetuksentasoisesti lainsäädännössä määritellään, mitä velvollisuuksia hyvä asianajotapa asettaa oikeudenkäyntiavustajille, jotta oikeudenkäyntiavustajat tietävät heille tältä osin asetetut velvollisuudet ja jotta valvontaviranomainen voi kurinpitomenettelyssä yksiselitteisesti ja ilman tulkinnanvaraisuutta todeta, onko oikeudenkäyntiavustaja menetellyt vastoin hyvää asianajotapaa vai ei.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry on laatinut suosituksen toimeksiantosopimusehdoista asianajotoimeksiantoja koskeviin sopimuksiin, joissa on selkeästi määritelty sekä päämiehen että oikeudenkäyntiavustajan oikeudet ja velvollisuudet oikeudellisessa toimeksiannossa.

Valvonnan ja kurinpitomenettelyn osalta Suomen Oikeusapulakimiehet ry viittaa kohdissa 1 ja 5 lausuttuun. Tärkeintä valvonnassa ja kurinpitomenettelyssä on se, että valvonta ja kurinpitomenettely tapahtuu puolueettoman ja riippumattoman valtion viranomaisen toimesta, jolla ei ole minkäänlaisia yhteyksiä Suomen Asianajajaliittoon ja jonka jäsenenä ei ole Suomen Asianajajaliiton jäseniä.

Jos oikeudenkäyntiavustajat saatetaan uuden valvonta- ja kurinpitojärjestelmän alaisuuteen, valvonnasta ja kurinpitojärjestelmästä on säädettävä yksityiskohtaisesti yleisessä lainsäädännössä (esimerkiksi oikeudenkäymiskaassa tai erillisessä laissa) eikä suoraan viitattava asianajalakiin.

Valvonta olisi säädettävä koskemaan nimenomaisesti oikeudenkäyntiavustajien menettelyä yleisissä tuomioistuimissa ja tältä osin valvonta tapahtuisi asianosaisten tai tuomioistuinten tekemien ilmoitusten tai kantelujen perusteella uudessa valvontaelimessä.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry vastustaa ehdottomasti asianajalain 6 §:n mukaista valvontaa, jossa Suomen Asianajajaliiton hallitus voisi määrätä lakiasiaintoimistojen tarkastuksia.

5. Oikeudenkäyntiavustajien valvontaviranomainen

Työryhmän päälinjausten mukaan oikeudenkäyntiavustajien valvontaviranomainen olisi Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry vastustaa ehdottomasti sitä, että Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta olisi valvontaviranomaisena oikeudenkäyntiavustajille, jotka eivät ole Suomen Asianajajaliiton jäseniä.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry esittää, että edellä mainittujen oikeudenkäyntiavustajien valvontaviranomaiseksi määrittäisiin sama lautakunta, joka toimii oikeudenkäyntiavustajien lupaviranomaisena.

Vaikka työryhmän päälinjauksissa esitetään vahvistettavaksi valvontalautakunnan riippumattomuutta Suomen Asianajajaliittoon, valvontalautakunta ei ole puolueeton eikä riippumaton valvontaviranomainen, mikäli se toimii Suomen Asianajajaliiton yhteydessä. Pelkkä ulkopuolisten jäsenten määrän lisääminen valvontalautakunnassa ei poista valvontalautakunnan olemista Suomen Asianajajaliiton osana, koska valvontalautakunnan oleminen kyseisen etujärjestön elimenä on säädetty asianajalain 7 §:ssä. Lautakuntaan kuuluisi edelleenkin Suomen Asianajajaliiton valitsevia asianajajajäseniä. Näiden jäsenten nimittäminen on asianajalain 7a §:n 2 momentin mukaan yksinomaan Suomen Asianajajaliiton valtuuskunnan etuoikeutena. Lisäksi lautakunnan puheenjohtajan nimittää yksinomaan Suomen Asianajajaliiton valtuuskunta etuoikeutenaan.

Valvontalautakunta ei olisi puolueeton ja riippumaton suhteessa muihin oikeudenkäyntiavustajiin, koska valvontalautakunnan puheenjohtaja ja tällä hetkellä myös jäsenten enemmistö on muihin oikeudenkäyntiavustajiin kielteisesti suhtautuvan etujärjestön jäseniä ja koska puheenjohtajan ja asianajajajäsenten valinta tapahtuu yksinomaan muihin oikeudenkäyntiavustajiin kielteisesti suhtautuvan etujärjestön toimesta.

Suomen Asianajajaliitto on itse omalla toiminnallaan aiheuttanut sen, että kyseistä etujärjestöä ei voida koskaan pitää puolueettomana suhtautumisessaan asianajajien ja muiden oikeudenkäyntiavustajien välillä. Suomen Asianajajaliiton oikeuspoliittisena tavoitteena on lakiasiaintoimistoissa tapahtuvan asianajotoiminnan kieltäminen tai sen oleellinen rajoittaminen. Suomen Asianajajaliiton kielteisestä suhtautumisesta osoittaa mm. kyseisen etujärjestön Advokaatti-lehden numerossa 4/2008 ollut pääkirjoitus, jossa kyseiseen etujärjestöön kuulumattomien oikeudenkäyntiavustajien osalta väitetään: "Niin sanotut "villit lakimiehet" toimivat sääntelystä ja valvonnasta vapaina". Tällaisten väitteiden julkinen esittäminen lehdistössä osoittaa, että Suomen Asianajajaliitto ei suhtaudu puolueettomasti ja riippumattomasti muihin oikeudenkäyntiavustajiin. Vastoin edellä mainittua Advokaatti-lehden pääkirjoitusta tosiasia kuitenkin on, että myös muut oikeudenkäyntiavustajat ovat velvollisia noudattamaan lakia ja että he eivät ole valvonnasta vapaita, vaan esimerkiksi tuomioistuinten ja kuluttajaviranomaisten valvonnan alaisena. Kun Suomen Asianajajaliiton lehdessä esitetään muista oikeudenkäyntiavustajista edellä mainitun kaltaisia virheellisiä ja halventavia väitteitä julkisuudessa, on täysin selvää, että Suomen Asianajajaliitto ja siihen yhteydessä olevat elimet eivät ole puolueettomia ja riippumattomia eivätkä siten sovellu mitenkään muiden oikeudenkäyntiavustajien valvontaelimeksi.

Suomen perustuslain 21 §:n 1 momentin oikeusturvaa koskevan perusoikeussäännöksen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Luvan saaneita oikeudenkäyntiavustajia koskeva valvontaelin on edellä mainitun lainkohdan tarkoittama lainkäyttöelin, koska työryhmän päälinjausten mukaan kyseinen valvontaelin saisi määrätä kurinpidollisia seuraamuksia, jotka ilmeisesti olisivat sellaisia kuin asianajajalain 7 §:n 2 momentissa tällä hetkellä säädetään. Luvan saaneilla oikeudenkäyntiavustajilla on täten perusoikeutena oikeus edellyttää, että heidän valvonta- ja kurinpitoasiansa käsitellään puolueettomassa ja riippumattomassa valvontaelimessä. Täten Suomen Asianajajaliiton yhteydessä toimiva valvontalautakunta ei voi toimia muiden

oikeudenkäyntiavustajien valvontaa ja kurinpitoa koskevana lainkäyttöelimenä.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry pitää parhaimpana ratkaisuna sitä, että muiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta- ja kurinpituelimenä toimii sama lautakunta, joka työryhmän linjausten mukaisesti perustetaan muiden oikeudenkäyntiavustajien lupaelimeksi.

Edellä mainitun luvista päättävän lautakunnan määräämistä myös muiden oikeudenkäyntiavustajien valvonta- ja kurinpitoeimeksi puoltavat seuraavat seikat:

- Luvista päättävä lautakunta on puolueeton ja riippumaton lautakunta, joka ei ole sidoksissa Suomen Asianajajaliittoon.
- Työryhmän linjausten mukaisesti ankarimpana seuraamuksena oikeudenkäyntiavustajalle olisi luvan peruuttaminen, jolloin luvan peruuttamista koskeva asia tulisi joka tapauksessa käsiteltäväksi luvista päättävässä lautakunnassa. Mikäli työryhmän linjaukset toteutuisivat, kurinpitomenettely olisi oikeudenkäyntiavustajille kaksivaiheinen, kun kurinpitoasiaa käsiteltäisiin ensin Suomen Asianajajaliiton valvontalautakunnassa ja sen jälkeen mahdollisen luvan peruuttamiskysymyksen osalta luvista päättävässä lautakunnassa. Kun työryhmän linjausten mukaisesti joka tapauksessa luvan peruuttamista koskeva asia tulisi käsiteltäväksi luvista päättävässä lautakunnassa, olisi tarkoituksenmukaista että valvonta- ja kurinpitomenettely käsiteltäisiin kokonaisuudessaan ainoastaan luvista päättävässä lautakunnassa, jolloin kyseinen lautakunta voi samalla päättää, onko asia sellainen että siitä on tarpeen määrätä ankarin seuraamus eli luvan peruuttaminen.

Jos luvista päättävä lautakunta olisi oikeudenkäyntiavustajien valvonta- ja kurinpitoviranomainen, vältettäisiin edellä selostettu kaksivaiheinen käsittely ja samalla voitaisiin ratkaista seuraamuskysymys yhtenä kokonaisuutena.

6. Kurinpitoseuraamukset

Suomen Oikeusapulakimiehet ry viittaa edellä kohdassa 4 lausumaansa siitä, että kurinpitoseuraamusten edellytyksenä tulee olla hyvän asianajotavan vastainen menettely eikä hyvän asianajajattavan vastainen menettely. Hyvästä asianajotavasta olisi oltava vähintään valtioneuvoston asetuksen mukaiset säädökset siten kuin edellä kohdassa 4 on esitetty.

Jos oikeudenkäyntiavustajat saatetaan työryhmän päälinjauksista esitetyn mukaisesti uuden valvonta- ja kurinpitomenettelyn alaiseksi Suomen Oikeusapulakimiehet ry ei vastusta sitä, että kurinpitoseuraamukset määrätään sellaisiksi kuin asianajajalain 7 §:n mukaiset kurinpitoseuraamukset ovat kuitenkin siten, että "asianajajayhdistyksen jäsenyydestä erottamisen" tilalla on oikeudenkäyntiavustajalle myönnetyn uuden lupajärjestelmän mukaisen luvan peruuttaminen määrääjäksi tai kokonaan.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy työryhmän päälinjaukseen siinä, että kurinpitotarkkaisuista olisi muutoksenhakuoikeus tuomioistuimiin.

7. Lainopillista tutkintoa vailla olevan henkilön kelpoisuus oikeudenkäyntiavustajaksi riidattomissa asioissa

Suomen Oikeusapulakimiehet ry yhtyy työryhmän päälinjaukseen siinä, että lainopillista tutkintoa vailla olevan henkilön kelpoisuus oikeudenkäyntiavustajaksi riidattomissa asioissa säilytettäisiin.

8. Oikeudenkäyntiavustajien ja asianajajien yhdenvertaisuus

Suomen Oikeusapulakimiehet ry pitää tärkeänä sitä, että lainsäädännöstä poistetaan säännökset, joissa asianajajat ja muut oikeudenkäyntiavustajat on asetettu keskenään erilaiseen asemaan. Suomen Oikeusapulakimiehet ry pitää tärkeänä, että lakiasiaintoimistoissa ja asianajotoimistoissa toimivien lakimiesten osalta toteutetaan täydellinen yhdenvertaisuus tuomioistuimissa tapahtuvassa asianajotoiminnassa.

Jos asianajo yleisissä tuomioistuimissa tehdään muille oikeudenkäyntiavustajille luvanvaraiseksi ja jos tältä osin muut oikeudenkäyntiavustajat saatetaan valvonta- ja kurinpitomenettelyn alaiseksi samanlaisin seuraamuksin kuin mitä Suomen Asianajajaliiton kurinpitomenettelyssä on tällä hetkellä, mitään perusteita ei ole enää olemassa siihen, että asianajajat olisivat lainsäädännön perusteella

paremmassa asemassa kuin muut oikeudenkäyntiavustajat.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry pitää valitettavana, että työryhmän päälinjauksissa ei ole otettu edellä mainittuun kysymykseen lainkaan kantaa ja että työryhmän päälinjauksissa ei ole mukana asianajajien ja muiden oikeudenkäyntiavustajien eriarvoisuutta koskevien lain säännösten poistamista.

Erityisesti lainsäädännöstä olisi poistettava seuraavat eriarvoiseen asemaan asianajajat ja muut oikeudenkäyntiavustajat asettavat säännökset:

- Valtakirjaa koskevat säännökset on yhdenmukaistettava siten, että valtakirjaa koskevat säännökset ovat samanlaiset kaikille tuomioistuimissa asianajotoimintaa harjoittaville lakimiehille tai ainakin asianajajien ja uuden lupajärjestelmän mukaisen luvan saaneiden oikeudenkäyntiavustajien kesken.

Nykyinen eriarvoisuus valtakirjaa koskevissa säännöksissä antaa huomattavan kilpailuedun asianajajille. Asianajajat voivat ottaa toimeksiantoja pelkästään puhelimitse esimerkiksi toiselta paikkakunnalta, vankiloista, sairaaloista yms. laitoksista ja ulkomailta, koska asianosaisen ei tarvitse toimittaa asianajajalle valtakirjaa. Nykyinen lainsäädäntö ei mahdollista samaa oikeutta muille oikeudenkäyntiavustajille. Valtakirjojen hankkiminen esimerkiksi muutoksenhakuaiheessa on usein hankalaa ja kustannuksia aiheuttavaa varsinkin edellä mainituissa tapauksissa.

- Oikeusapulaista ja rikosoikeudenkäyntilaista poistetaan erityismaininta asianajajista avustajien ja puolustajien kelpoisuuden kohdalla jolloin kyseiset lainkohdat korvataan yleisellä avustajan ja puolustajan kelpoisuudella jolla viitataan oikeudenkäymiskaaren uusiin oikeudenkäyntiavustajan kelpoisuutta koskeviin säännöksiin.
- Myös lakiasiaintoimistoille annetaan oikeus perimistöiminnan harjoittamiseen ilman lupaa.

Tämän kysymyksen osalta Suomen Oikeusapulakimiehet ry on aikanaan laatinut erillisen sel-

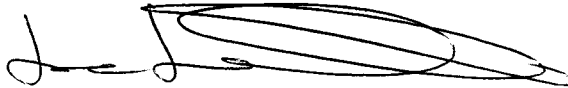
vityksen, jossa on tuotu yksityiskohtaisesti esiin nykyisen lainsäädännön aiheuttamat epäkohdat lakiasiaintoimistoille.

- Pakkokeinolain mukaisiksi asiamiehiksi hyväksytään myös sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka on saanut uuden lupajärjestelmän mukaisen luvan.
- Tuomarivalintalautakunnassa olevan Suomen Asianajajaliiton edustajan paikka muutetaan kaikkien asianajoa harjoittavien lakimiesten yleisesti haettavaksi.

Suomen Oikeusapulakimiehet ry pyytää kunnioittavasti, että yhdistykselle varataan tilaisuus lausunnon antamiseen työryhmän mietinnöstä.

Kunnioittavasti

SUOMEN OIKEUSAPULAKIMIEHET RY

Lasse Lehtinen
puheenjohtaja

Osoite: Suomen Oikeusapulakimiehet ry
PL 11
04201 KERAVALA